

Чухно О., здобувач вищої освіти магістр
юридично-психологічного факультету НАВС
Науковий керівник: Камінська Н.В., доктор
юридичних наук, професор

Інформаційна безпека України: проблеми правового забезпечення чи недостатньої уваги світової спільноти

Світ ХХІ сторіччя характеризується неупинним процесом розвитку усіх без винятку сфер життя, нівелювати значення інформації у процесі розвитку світу означає піддати під сумнів процес еволюції. Зазначене твердження пояснюється тим, що наразі жодна сфера суспільного життя не залишилася без впливу інформації, адже саме вона має визначальний вплив на сучасне інформаційне суспільство.

Сучасний світ повною мірою застосовує інформацію не лише як засіб комунікації, а й як спосіб задоволення інших потреб. Пропорційно зростаючий попит та пропозиція утворюють різні способи задоволення потреб. Однак з-поміж тих, що функціонують у правовій сфері є і такі, котрі покликані дестабілізувати розвиток у сферах задоволення потреб. Випадки використання інформації у незаконних, протиправних цілях підривають довіру громадян щодо здатності держави сприяти утворенню належного рівня безпеки серед громадян, що є однією з основних її функцій.

Цікавим прикладом того, яку роль відіграє інформація в житті людства є вислів Натана Ротшильда: «Хто володіє інформацією, той володіє світом».

Відповідно до абз. 2 п. 13 Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» 2007 р. «інформаційна безпека визначається як стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, при якому запобігається нанесення шкоди через: неповноту, невчасність та невірогідність інформації, що використовується; негативний інформаційний вплив; негативні наслідки застосування інформаційних технологій; несанкціоноване розповсюдження, використання і порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації» [1].

У залежності від об'єкту впливу, інформаційну безпеку поділяють на інформаційну безпеку особи; інформаційну безпеку суспільства; інформаційну безпеку держави [2].

Інформаційну безпеку особи варто розуміти як стан захищеності безпосередньо здоров'я людини в контексті наслідків негативного впливу інформації, у тому випадку, коли остання може мати деструктивний вплив на сприйняття дійсності в результаті зловживань. Інформаційна безпека суспільства, знаходить відображення переважно в конституційних положеннях. Так, ст. 17 Конституції України, визначає інформаційну безпеку як одну з найважливіших функцій держав та покладає обов'язок її захисту на весь народ України; ч. 2 ст. 34 Конституції України зазначає, що «Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір» [3]. Зазначена норма узгоджується зі ст. 19 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права ООН, деталізується Конституційним Судом України у рішенні від 20.01.2012 №2-рп/2012 [4].

Інформаційна безпека держави розглядається з точки зору наданих відповідним суб'єктам державної влади, необхідної для здійснення законом передбаченої діяльності, компетенції. Зазначений вид безпеки кореспондується здебільшого з поняттям національної безпеки, котре відображено у абз. 2 ст. 1 Закону України «Про основи національної безпеки України» 2003 р. та означає «захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у відповідних сферах» [5].

Важливим при цьому є й аналіз зарубіжного досвіду в контексті інформаційної безпеки, дослідження сучасних досягнень протидії зловживань у сфері інформаційної безпеки в контексті науково-технічного прогресу.

Відповідно до Резолюції ООН №56/19 поняття інформаційної безпеки здебільшого розуміється у двох вимірах: як цивільна, громадянська або суспільна сфера, а також як військова сфера. Міжнародна спільнота оцінюючи невпинний розвиток інформаційних технологій з одного боку наголошує, що вони сприяють забезпеченню оптимальної ефективності при їх міжнародному використанні, однак з іншого боку говорить, що такі технології також можуть бути потенційно використаними за для цілей, котрі не є сумісними з

Стурбованість міжнародної спільноти викликана розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). За допомогою останніх можуть здійснюватися деструктивні діяння. Але поряд з діями окремих суб'єктів через ЗМІ розвивається думка про створення таких технологій як окремими суб'єктами, так і державами, зокрема, для ведення війни і розвідки у політичних цілях. Напруга у суспільстві зумовлює потребу у міжнародній співпраці, з метою ефективного реагування на дії, метою яких є знищення основ міжнародної безпеки.

Досягнення у сфері інформатизації і телекомунікацій в контексті міжнародної безпеки знаходять відображення з 1998 р. у дослідженнях Першого комітету ГА ООН. Згідно з рішеннями останнього, забезпечити інформаційну безпеку можливо лише у разі широкого міжнародного співробітництва, що включає залучення держав, приватний сектор, громадянське суспільство до обговорення та вирішення нагальних проблем [6].

Досягнення інформаційної безпеки є одним з пріоритетних напрямів не лише держави, а й світу. Інформаційна захищеність суспільства в усіх сферах діяльності - ось чи не головна мета діяльності влади, міжурядових організацій та безпосередньо самих громадян.

Список використаних джерел

1. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : Закон України № 537-V від 09.01.2007/ [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
 2. Петрик В. Сутність інформаційної ' безпеки держави, суспільства та особи / В. Петрик // Юридичний журнал. - 2009. - № 5. - С. 122- 134.
 3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - С. 141.
 4. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1966 / [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043
 5. Про основи національної безпеки України: Закон України № 964-IV від 19.06.2003/ [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
- Доклад Группы правительственных экспертов по достижениям в сфере информатизации и телекоммуникаций в контексте международной безопасности 2009 - 2010 / Управление по вопросам разоружения ГА ООН. - Нью-Йорк, 2012